

***Trichoderma* fajok antagonizmusa *Rhizoctonia solani* Kühn ellen *in vitro* körülmények között**

Harcz P.¹ - Kövics Gy.¹ - Naár Z.²

¹DATE Növényvédelmi Tanszék, Debrecen

²Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola Növénytani Tanszék, Eger

Talajainkban gyakori polifág kórokozó a *Rhizoctonia solani*, amely – többek között – a kertészeti növények palántadőlésének előidézője. Munkánk célkitűzése, hogy az intenzív palántanevelésben súlyos kieséseket okozó *R. solani* ellen biológiai védekezési alternatívát dolgozzunk ki.

Talajaink mikro-biocönózisában élnek hasznos szervezetek is, melyek hozzájárulhatnak a patogén gombák visszaszorításához. Ilyen antagonisták a *Hypocrea* teleomorf nemzetségbe tartozó fajok melynek anamorf *Trichoderma* fajai, ill. törzsei biológiai védekezésre felhasználhatók.

Munkánk során feltételezhetően *R. solani* inokulumot tartalmazó (hajtatásos palántanevelő talajából vett) talajmintákban tenyészedényekben, provokációs kísérletben paradicsom csíranövényeken nyertünk palántadőléses tüneteket mutató növényeket, túlóntozva, fényszegény körülmények között. A beteg növényekről etanol-kálium nitrát *Rhizoctonia*-szelektív táptalajon (Trujillo et al., 1987) izoláltuk a kórokozót.

Az antagonista izolálása *Trichoderma*-szelektív (Askew - Laing, 1993) táptalajon történt, ugyanezen talajmintából. Az izolált 46 törzs 7 *Trichoderma* fajt képviselt (*Trichoderma virens* Miller; *T. atroviride* Karsten; *T. harzianum* Rifai; *T. strictipilis* Bisset; *T. spirale* Bisset; *T. koningii* Oud.; *T. tomentosum* Bisset).

A vizsgálatok a *R. solani* és a *Trichoderma* törzsei közötti direkt antagonizmusra (parazitizmus), illetve a közvetett antagonizmusra (a patogént gátló anyagcseretermék termelése) terjedt ki. A vizsgálatokat *R. solani*-val benőtt BDA-n végeztük 7 napos tenyésztést követően. A *Trichoderma* törzsek BDA tenyészeiből kimetszett 5 mm átmérőjű korongot a Petri-csésze középpontjába helyeztük, 6 nap inkubáció során naponta mértük a *Trichoderma* telepátmérőket, ezzel jellemezve a kolonizáció dinamikáját. Tapasztalataink szerint a hét törzs egyöntetűen elpusztította a patogént, de a telepek növekedésének intenzitásában, eltéréseket tapasztaltunk. Feltételezésünk és irodalmi adatok szerint a telepek növekedési sebessége nem nyújt megfelelő alapot a *Trichoderma* fajok ill. törzsek szelektálására, ezért a későbbiekben további vizsgálatokat folytatunk a *Trichoderma* törzsek patogént gátló anyagcseretermék termelésének összehasonlítására.